

Czy ustawienie kręgosłupa i miednicy w płaszczyźnie strzałkowej może być przyczyną bólu w wybranych patologiach kręgosłupa u dzieci? Przegląd literatury

Maria Czubak-Wrzosek, Patryk Wrzosek, Mateusz Żebrowski, Marcin Tyrakowski Klinika Chorób Kręgosłupa i Ortopedii CMKP, SPSK im. prof. A. Grucy w Ostrołce

Wstęp. Zaburzenia ustawienia kręgosłupa i miednicy w płaszczyźnie strzałkowej są obserwowane w wielu patologiach kręgosłupa występujących w okresie wzrostu.

Cel. Celem badania jest lepsze zrozumienie mechanizmów kompensacyjnych wtórnych do wybranych dziecięcych patologii kręgosłupa i ich możliwego wpływu na występowanie bólu.

Materiał metoda. Przeprowadzono analizę bibliograficzną bazy danych Pubmed, która obejmowała artykuły opublikowane między wrześniem 1965 r. a lipcem 2023 r. Słowa kluczowe zawarte w wyszukiwaniu to: 'spondylolysis', 'spondylolisthesis', 'scoliosis', 'kypho', 'sagittal', 'pediatric', 'child', 'adolescent', 'grow', 'development' i 'pain'.

Wyniki. Największe zróżnicowanie wzorców ustawienia kręgosłupa i miednicy w płaszczyźnie strzałkowej stwierdzono w skoliozie idiopatycznej (IS), spośród których najczęściej występowało globalne spłaszczenie krzywizn kręgosłupa. Deformacje kifotyczne występujące podczas okresu wzrostu charakteryzują się strukturalną kifozą piersiową lub piersiowo-lędźwiową kompensowaną hiperlordozą lędźwiową i niższymi wartościami incydencji miednicy. Natomiast w kręgozmyku obserwuje się zmienioną morfologię połączenia kręgowo-miednicznego z wysokimi wartościami incydencji miednicy. W skoliozie idiopatycznej nie wykazano istotnego związku między występowaniem bólu i ustawieniem kręgosłupa w płaszczyźnie strzałkowej. W deformacjach kifotycznych ból jest zlokalizowany na szczycie deformacji i jest związany z typem skrzywienia, podczas gdy w kręgozmyku ustawienie strzałkowe koreluje z poziomem bólu tylko w przypadku ześlizgu o wysokim stopniu.

Wnioski. Większość pacjentów ze schorzeniami kręgosłupa powstałymi w okresie wzrostu prezentuje klinicznie zrównoważoną postawę w płaszczyźnie strzałkowej. Sugeruje to, że mechanizmy kompensacyjne przed osiągnięciem dojrzałości szkieletowej odgrywają bardzo istotną rolę w zachowaniu równowagi kręgosłupa. Zrozumienie ustawienia kręgosłupa w płaszczyźnie strzałkowej w deformacjach kręgosłupa i jego związku z bólem jest niezbędne do prawidłowej oceny chorych i leczenia tych zaburzeń.